JOAQUIM FEBRER I CARBÓ

Autor:
Data de publicació: 05-09-2024

Benicarló, Baix Maestrat, 26 de setembre de 1893 – Barcelona, 3 de setembre de 1970

Meteoròleg, astrònom, físic i matemàtic. Estudià ciències físiques i matemàtiques a la Universitat de Barcelona, de la qual fou professor d'astronomia (1931-64), impartint les assignatures d'"astronomia general i topografia" i "astronomia esfèrica i geodèsia", primer en qualitat de professor auxiliar i a partir de 1945 com a catedràtic titular després de guanyar la plaça amb el número 1, càtedra que va regir fins la seva jubilació l'any 1961. En aquesta etapa de professor d'astronomia s'inicia la llarga i prolífica col·laboració amb el doctor Fontserè amb qui va compartir assignatures d'astronomia. A banda de la docència universitària es va dedicar a l'ensenyament privat en un centre familiar de manera prestigiada i de molta vàlua per nombroses promocions d'alumnes de carreres tècniques. L'acadèmia Febrer de la qual n'era director era el complement en una època en que l'ensenyament universitari no era de dedicació exclusiva.

Pel 1917 entrà a l'Observatori Fabra, just el mateix any que va anar a la Universitat, amb una beca de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB) com alumne de la secció d'Astronomia del Fabra. Més endavant fou ajudant tècnic i astrònom l'any 1937. Va col·laborar amb el director Josep Comas i Solà, Isidre Pólit, Eduard Fontserè, etc. L'any 1947 ingressa a la RACAB en qualitat d'acadèmic numerari, amb el discurs "Contribución al estudio estadístico de los asteroides". El 1958 amb la mort del doctor Isidre Pòlit fou nomenat director de la Secció Astronòmica de l'observatori i, finalment, per jubilació voluntària del doctor Eduard Fontserè, va assumir la direcció de tot l'Observatori, càrrec que va ocupar fins a la seva mort l'any 1970. Més de 50 anys dedicats al Fabra, amb molta feina pràctica, innombrables observacions, i moltes publicacions principalment al butlletí de l'observatori. Segons explica el Doctor Codina, actual director de l'Observatori molts d'aquests treballs, d'ordre astromètric, eren en general llargs i feixucs, sobretot en aquella època de calculadores rudimentàries (si no es feien sense), de manera que requerien dots poc freqüents d'agilitat mental de càlcul, dots que el Dr Febrer poesseïa en grau eminent. L'any 1965 va publicar un resum històric de l'observatori, El Observatorio Fabra, publicat per la RACAB. Durant la seva època de director de l'Observatori Fabra, es va iniciar la col·laboració de l'Observatori amb el Servicio Meteorológico Nacional.

Tant a l'Observatori Fabra com a la Facultat va mantenir relació directa amb el doctor Fontserè. Per tant no es d'estranyar que l'any 1921 amb la creació del Servei Meteorològic per part de la Mantcomunitat Fontserè incorpori al doctor Febrer com un dels puntals d'aquesta institució que va esdevenir modèlica tant pel funcionament com pels resultats obtinguts. La seva funció era d'ajudant meteoròleg, encarregat de la xarxa pluviomètrica catalana i de col·laborar en la feina de l'estació aerològica, és a dir, en el llançament i seguiment de globus de sondatge atmosfèric, tasques per a les quals era especialment indicat, per la seva condició de molt hàbil calculista. Tota la informació pluviomètrica disponible fins al 1925, una seixantena d'anys, se sintetitza en una obra benedictina publicada al 1930, l'Altas Pluviomètric de Joaquim Febrer, també conegut com a Atlas Patxot, el nom del mecenas. Segons el doctor Jardí, aquesta obra per si sola ja justifica els 18 anys d'existència del Servei. L'Atlas consisteix en una recopilació de les dades de les 304 estacions pluviomètriques durant 60 anys (del 1861 al 1925), 400 pàgines i 54 mapes de colors, que recullen les precipitacions mensuals, estacionals i anuals, tant en quantitat com en freqüència, essent un referent clàssic de consulta obligada, encara avui, en tots els estudis de la climatologia catalana. També fou autor de diverses Notes d'Estudi. L'any 1932, un cop publicat l'Atlas pluviomètric, va considerar que havia de donar per acabada la seva dedicació directa a la meteorologia i va dimitir per tal de dedicar-se completament a l'Acadèmia Febrer ja que la feina de l'acadèmia era cada vegada més exigent i dedicada.

Presidí la Societat Astronòmica d'Espanya i Amèrica. Autor de diversos treballs de meteorologia i astronomia, sobretot astronomia que fou la seva primera especialitat amb la qual es va doctorar l'any 1931 amb la tesi "Contribución al estudio de los asteroides". En el camp de l'astronomia també destaquen dues obres "Lecciones de Cosmografía y Geología (1947) i Lecciones de Astronomía Elemental (1947) així com diversos treballs publicats a les memòries de la RACAB. En el camp de la meteorologia, a banda de les obres esmentades, cal citar la traducció de "Nociones de Meteorología General y Náutica con Elementos de Oceanografía " de Marcel Coyecque, publicat a Barcelona per

l'editoral Gustau Gili l'any 1928. Joaquim Febrer signa la traducció com a meteoròleg encarregat de la Xarxa Climatològica de l'SMC. Aquest llibre fa una descripció acurada i completa de les teories de l'escola de Bergen sobre els fronts i insisteix en la necessitat de difondre aquesta "meteorologia moderna". No obstant això, no dibuixa cap front als mapes del temps que presenta, la qual cosa fa suposar que tampoc l'escola francesa de meteorologia no feia servir aquesta simbologia. Amb motiu de la inauguració del servei de prediccions meteorològiques per ràdio Barcelona E.A.J. 1, l'any 1927 va radiar una conferència:"Distribució dels climes a la terra".

El doctor Febrer es va morir a Barcelona el 3 de setembre de 1970, amb 76 anys, i just 15 dies abans que el seu amic, company i mestre, el doctor Fontserè.

Juny-2010

febrer (arus.cat)
Més informació: "Semblança biogràfica d'en Joaquim Febrer i Carbó", de Josep M. Codina. dins IXJEF Barcelona, ACAM. 2003.ISBN 84-930328-6-7 (183 pàg.)

http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.es/LVE07/HEM/1970/09/04/LVG19700904-022.pdf